

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 531

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 15 iunie 2023

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
	ACTE ALE BIROULUI PERMANENT AL CAMEREI DEPUTAȚILOR	
9.	— Decizie privind asigurarea interimatului funcției de președinte al Camerei Deputaților	2
	DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
	Decizia nr. 93 din 16 martie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și ale art. 39 alin. (1) lit. b) și ale art. 40 alin. (1) din Codul penal	2–8

ACTE ALE BIROULUI PERMANENT AL CAMEREI DEPUTAȚILOR

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR

DECIZIE

privind asigurarea interimatului funcției de președinte al Camerei Deputaților

În temeiul dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere Hotărârea Camerei Deputaților nr. 37 din 15 iunie 2023 privind vacantarea funcției de președinte al Camerei Deputaților și membru al Biroului permanent al Camerei Deputaților,

Biroul permanent al Camerei Deputaților adoptă prezenta decizie.

Articol unic. — Până la începutul celei de-a doua sesiuni ordinare a Camerei Deputaților din anul 2023, domnul deputat Alfred-Robert Simonis, vicepreședinte al Camerei Deputaților, asigură interimatul funcției de președinte al Camerei Deputaților, începând cu data intrării în vigoare a prezentei decizii.

Această decizie a fost adoptată de Biroul permanent al Camerei Deputaților în ședința din 15 iunie 2023.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR,
VASILE-DANIEL SUCIU

București, 15 iunie 2023.
Nr. 9.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 93

din 16 martie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și ale art. 39 alin. (1) lit. b) și ale art. 40 alin. (1) din Codul penal

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scântei	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Daniela Ramona Marițiu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantei Ministerului Public, procuror Nicoleta-Ecaterina Eucarie.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, excepție

ridicată de Mircea-Marian Ispas în Dosarul nr. 2.978/107/2018 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția penală. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 157D/2020.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Președintele dispune să se facă apelul și în dosarele nr. 221D/2020, nr. 1.194D/2020, nr. 1.389D/2020, nr. 152D/2021, nr. 1.427D/2021, nr. 1.531D/2021 și nr. 3.175D/2021, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012, precum și ale art. 39 alin. (1) lit. b) și ale art. 40 alin. (1) din Codul penal, excepție ridicată de Mihai Halas în Dosarul nr. 2.283/117/2019/a1 al Curții de Apel Cluj — Secția penală și de minori, de Alen-Daniel Moisin în Dosarul nr. 4.935/235/2019 al Judecătoriei Gherla, de Erli Zsolt-Csaba în Dosarul nr. 4.379/235/2019 al Tribunalului Cluj — Secția penală, în Dosarul nr. 19.809/197/2018* al Curții de Apel Brașov —

Secția penală și în Dosarul nr. 201/182/2021 al Curții de Apel Cluj — Secția penală și de minori, de Gheorghe Bogdan Daniliuc în Dosarul nr. 3.864/314/2020/a2 al Curții de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori și de Gabriel Antoniu Bakai în Dosarul nr. 1.388/107/2021/a1 al Tribunalului Alba — Secția penală.

4. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită. Magistratul-asistent referă asupra cererii depuse în Dosarul nr. 1.531D/2021 de către autorul excepției, prin care acesta solicită judecarea în lipsă.

5. Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor. Reprezentanta Ministerului Public este de acord cu conexarea dosarelor. Curtea, având în vedere obiectul cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 221D/2020, nr. 1.194D/2020, nr. 1.389D/2020, nr. 152D/2021, nr. 1.427D/2021, nr. 1.531D/2021 și nr. 3.175D/2021 la Dosarul nr. 157D/2020, care a fost primul înregistrat.

6. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantei Ministerului Public, care, în Dosarul nr. 1.194D/2020, solicită respingerea, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, deoarece se critică modalitatea de aplicare a textului considerat a fi neconstituțional. Având în vedere caracterul general al normelor constituționale invocate și lipsa explicitării relației de contrarietate a dispozițiilor criticate față de acestea, apreciază că nu se poate identifica în mod rezonabil nicio critică de neconstituționalitate. În ceea ce privește celelalte dosare, solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012 și ale art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal. Arată că instanța de contencios constituțional s-a mai pronunțat asupra constituționalității acestor dispoziții, dintr-o perspectivă identică, prin Decizia nr. 859 din 18 decembrie 2018, Decizia nr. 286 din 9 iunie 2020 și Decizia nr. 510 din 30 iunie 2020. În continuare, apreciază că dispozițiile art. 40 alin. (1) din Codul penal nu au legătură cu soluționarea cauzei, solicitând respingerea, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate cu un atare obiect.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, reține următoarele:

7. Prin Încheierea penală din 18 decembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 2.978/107/2018, **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal**, excepție ridicată de Mircea-Marian Ispas cu ocazia soluționării apelurilor declarate împotriva sentinței penale pronunțate de Tribunalul Alba.

8. Prin Încheierea din 8 ianuarie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 2.283/117/2019/a1, **Curtea de Apel Cluj — Secția penală și de minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012**, excepție ridicată de Mihai Halas cu ocazia soluționării, potrivit dispozițiilor art. 585 din Codul de procedură penală, a contestației formulate împotriva sentinței penale pronunțate de Tribunalul Cluj.

9. Prin Încheierea din 24 iulie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 4.935/235/2019, **Judecătoria Gherla a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012**, excepție ridicată de Alen-Daniel Moisin cu ocazia soluționării unei cauze penale.

10. Prin Încheierea din 27 mai 2020, pronunțată în Dosarul nr. 4.379/235/2019, **Tribunalul Cluj — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012 și ale art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal**, excepție ridicată de Erli Zsolt-Csaba cu ocazia soluționării contestației formulate împotriva sentinței penale pronunțate de Judecătoria Gherla prin care, potrivit dispozițiilor criticate, s-a admis cererea de contopire a pedepselor aplicate autorului excepției.

11. Prin Încheierea din 22 octombrie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 19.809/197/2018*, **Curtea de Apel Brașov — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012, precum și ale art. 39 alin. (1) lit. b) și ale art. 40 alin. (1) din Codul penal**, excepție ridicată de Erli Zsolt-Csaba cu ocazia soluționării apelului împotriva sentinței pronunțate de Judecătoria Brașov prin care autorul excepției a fost condamnat, aplicându-se dispozițiile de lege criticate.

12. Prin Încheierea din 16 aprilie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 3.864/314/2020/a2, **Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012**, excepție ridicată de Gheorghe Bogdan Daniliuc cu ocazia soluționării apelului împotriva sentinței pronunțate de judecătoria prin care autorul excepției a fost condamnat, aplicându-se dispozițiile de lege criticate.

13. Prin Încheierea nr. 12 din 26 aprilie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 1.388/107/2021/a1, **Tribunalul Alba — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012**, excepție ridicată de Gabriel Antoniu Bakai cu ocazia soluționării unei cauze penale.

14. Prin Încheierea penală din 18 octombrie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 201/182/2021, **Curtea de Apel Cluj — Secția penală și de minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012**, excepție ridicată de Erli Zsolt-Csaba cu ocazia soluționării apelului declarat împotriva sentinței penale a Judecătoriei Baia Mare.

15. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorii acesteia arată că atributul de a stabili politica penală aparține Parlamentului, însă limitele în care se exercită acest atribut trebuie să fie cele trasate de Constituție. Astfel, legiuitorul are dreptul de a stabili printr-o nouă lege o schimbare de optică în ceea ce privește sancționarea mai severă a pluralității de infracțiuni și reducerea limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în privința infracțiunilor în individualitatea lor. Apreciază că aplicarea legii mai conforme cu interesele apărării sociale nu poate prevala în fața dispozițiilor constituționale care interzic aplicarea retroactivă a legii cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile și că o prevedere legală ce are ca efect modificarea retroactivă a pedepsei rezultante aplicate pentru un concurs de infracțiuni nu poate fi considerată compatibilă cu prevederile constituționale.

16. Autorii excepției susțin că dispozițiile legale ce reglementează tratamentul sancționator al concursului de infracțiuni sunt dispoziții de drept penal substanțial, caracter pe care îl păstrează indiferent de faza procesuală în care sunt aplicabile și valorificate, fiind astfel supuse, în mod obligatoriu, principiului aplicării legii penale mai favorabile. Arată că dispozițiile de lege criticate determină aplicarea unui spor de pedeapsă în alte limite decât cele prevăzute de legea în vigoare

la momentul săvârșirii infracțiunii și care nu constituie pentru acuzat legea penală mai favorabilă, în condițiile în care sporul recalculat pentru infracțiunile comise anterior intrării în vigoare a noului Cod penal depășește cu mult atât pedeapsa cea mai grea stabilită în cadrul pluralității de infracțiuni, cât și sporul care a fost aplicat potrivit Codului penal din 1969. Prin urmare, inculpatul trebuie să suporte o sarcină disproporționată, care se raportează la momentul săvârșirii noii infracțiuni, fără să se țină seama de efectele hotărârilor judecătorești anterioare, care au avut în vedere o altă legislație, și de natura pedepsei pronunțate potrivit legii noi, punându-se în discuție și aspecte legate de încălcarea principiului securității juridice.

17. În ceea ce privește prevederile constituționale ale art. 16, autorii excepției arată că egalitatea în fața legii este grefată pe ideea conform căreia două sau mai multe persoane aflate în situații identice sau similare trebuie să fie tratate în mod asemănător, iar acest lucru trebuie să se întâmple în toate cazurile în care dispozițiile legale sunt incidente în situații similare. În ipoteza des întâlnită a existenței unor hotărâri definitive de condamnare pentru fapte concurente dintre care o parte au fost săvârșite sub imperiul legii vechi, iar altele sub legea nouă, se constată o diferență nejustificată de tratament fundamentată doar pe faptul că în unele situații infracțiunile sunt judecate împreună, iar în alte cazuri, prin hotărâri separate. Inculpatul ajunge să fie sancționat mai sever dacă este judecat separat pentru aceleași fapte decât dacă faptele ar fi fost judecate împreună, iar acest lucru apare ca fiind o flagrantă încălcare a dispozițiilor constituționale privind egalitatea în fața legii.

18. Susțin că dispozițiile criticate încalcă prevederile art. 21 din Constituție. Arată că, prin soluția legislativă prevăzută de art. 10 din Legea nr. 187/2012, legiuitorul a impus aplicarea tratamentului sancționator al pluralității potrivit legii penale noi, mai severe, ceea ce reprezintă o evidentă încălcare și a principiului constituțional al aplicării legii penale mai favorabile prevăzută de art. 15 din Constituție.

19. Referitor la încălcarea dreptului la apărare, arată că acesta permite oricărei persoane de a beneficia de un apărător calificat, de un avocat. Totodată, acest drept se referă la posibilitatea oricărei persoane de a beneficia de toate garanțiile oferite de lege pentru efectuarea apărării în cursul unui proces. Aceste garanții pe care legea trebuie să le ofere oricărei persoane pentru a-și apăra drepturile sau a-și demonstra nevinovăția fac parte din principiile de realizare a justiției: principiul legalității, principiul aflării adevărului, principiul rolului activ al judecătorului în cadrul procesului. Or, chiar și în cazul angajării unui avocat ales, nu se poate realiza nicio apărare în această etapă, judecătorul fiind obligat să aplice dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012.

20. Se invocă Decizia Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, spre exemplu, Hotărârea din 21 ianuarie 2003, pronunțată în Cauza *Ecer și Zeyrek împotriva Turciei*, și Hotărârea din 27 ianuarie 2015, pronunțată în Cauza *Rohlena împotriva Republicii Cehe*.

21. Referitor la dispozițiile art. 39 din Codul penal, se arată că acestea instituie sancționarea concursului potrivit sistemului cumulului juridic cu spor obligatoriu și fix, în cazul în care pentru infracțiunile concurente s-au aplicat numai pedepse cu închisoarea. Legiuitorul a impus un tratament sancționator mai blând pentru cei aflați la prima întâlnire cu legea penală, diminuând pedepsele, și a impus un tratament sancționator mult mai sever în cazul celor care comit o pluralitate de infracțiuni.

De aceea, limitele de pedeapsă prevăzute în Partea specială a Codului penal trebuie corelate cu dispozițiile Părții generale, care vor permite o agravare proporțională a regimului sancționator prevăzut pentru pluralitatea de infracțiuni. Prin aplicarea regulilor concursului de infracțiuni rezultă o disproporție vădită, pe de o parte, între pedeapsa individuală cea mai grea și pedeapsa rezultantă și, pe de altă parte, între pedeapsa rezultantă și ansamblul activității infracționale a făptuitorului. Este, astfel, încălcat principiul proporționalității consacrat de art. 53 din Constituție, deoarece se ajunge la o disproporție între valoarea socială lezată prin infracțiune și regimul sancționator aplicabil. În final, arată că dispozițiile de lege criticate încalcă prevederile art. 124 din Constituție prin lipsa dreptului de apreciere al instanțelor judecătorești cu privire la interpretarea și aplicarea egală a legii, deși acestea au competența constituțională de a înfăptui justiția.

22. **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Susține că prin aplicarea prevederilor art. 10 din Legea nr. 187/2012 s-ar putea ajunge la aplicarea retroactivă a legii penale mai nefavorabile, respectiv a art. 39 din Codul penal față de art. 34 din Codul penal din 1969, care nu prevedea aplicarea obligatorie a vreunui spor de pedeapsă. Dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 sunt neconstituționale în măsura în care se aplică unor pedepse stabilite anterior pentru mai multe infracțiuni concurente, contopite în temeiul art. 34 din Codul penal din 1969 într-o pedeapsă rezultantă fără aplicarea vreunui spor sau cu aplicarea unui spor mai mic decât cel prevăzut de Codul penal, deoarece prin stabilirea pedepsei rezultante în baza dispozițiilor criticate s-ar ajunge la aplicarea retroactivă a legii penale mai nefavorabile referitoare la sancționarea concursului de infracțiuni, încălcându-se astfel dispozițiile art. 15 alin. (2) din Constituție. Opțiunea inculpatului de a săvârși o nouă infracțiune sub imperiul Codului penal actual și asumarea implicită de către acesta a tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni prevăzută de art. 39 din Codul penal nu pot justifica soluția de aplicare retroactivă a unei legi penale mai nefavorabile, o astfel de aplicare retroactivă fiind și mai greu de acceptat în situația în care infracțiunea săvârșită sub imperiul Codului penal actual ar fi comisă din culpă. Instanța judecătorească apreciază că dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 încalcă și prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1), deoarece se poate ajunge la situații discriminatorii între inculpații care sunt judecați concomitent pentru infracțiuni săvârșite sub imperiul noului și vechiului Cod penal.

23. **Curtea de Apel Cluj — Secția penală și de minori** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Susține că, potrivit art. 10 din Legea nr. 187/2012, tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi atunci când cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, chiar dacă pentru celelalte infracțiuni pedeapsa a fost stabilită potrivit legii vechi, mai favorabilă. Faptele pentru care s-a dispus condamnarea autorului excepției au fost comise atât sub imperiul vechiului Cod penal, cât și sub imperiul legii noi, acestea fiind obiectul concursului de infracțiuni. Curtea Constituțională a subliniat în jurisprudența sa că, pentru situații juridice diferite, legiuitorul poate institui un regim juridic diferit, fără a încălca în acest fel principiul constituțional al egalității în drepturi. Prin săvârșirea unei infracțiuni sub imperiul legii noi, inculpatul se expune consecințelor care derivă din aceasta, inclusiv cele vizând regulile concursului de infracțiuni, așa încât aplicarea dispozițiilor legii noi este previzibilă. Inculpatul nu

poate fi pus într-o situație similară cu persoanele care au comis fapte sub imperiul legii vechi, dar sunt judecate sub imperiul legii noi, pentru a se aplica legea penală mai favorabilă. Invocă Decizia Curții Constituționale nr. 822 din 3 decembrie 2015, prin care a fost respinsă, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012, arătându-se, în esență, că, în ipoteza reglementată de acest text de lege, în aplicarea pedepsei rezultante nu se poate reține existența unei succesiuni de legi penale, momentul în raport cu care se apreciază aplicarea legii penale în timp fiind cel al realizării integrale, al definitivării concursului real de infracțiuni. În aceste condiții este obligatorie aplicarea legii noi tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni, nefiind obligatorie aplicarea legii noi atunci când toate faptele sunt comise sub legea veche, dar judecarea lor are loc sub legea nouă, în această din urmă ipoteză urmând să se aplice cele statuate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 265 din 6 mai 2014.

24. **Judecătoria Gherla** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

25. **Tribunalul Cluj — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Invocă Decizia nr. 822 din 3 decembrie 2015 și Decizia nr. 711 din 27 octombrie 2015.

26. **Curtea de Apel Brașov — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Arată că principiul activității legii penale presupune, ca regulă generală, aplicarea legii tuturor infracțiunilor săvârșite în timpul cât aceasta se află în vigoare. Acest principiu este indisolubil legat de cel al legalității, care reprezintă o caracteristică specifică statului de drept, principiul legalității aplicându-se incriminării (*nullum crimen sine lege*), sancțiunii (*nulla poena sine lege*) și răspunderii (*nullum iudicium sine lege*). De la principiul legalității s-a impus o excepție, aceea a aplicării retroactive a legii penale mai favorabile, cunoscută sub denumirea de principiul *mitior lex*, principiu potrivit căruia în cazul situațiilor determinate de succesiunea legilor penale se va aplica legea penală mai favorabilă. Rezultă, *per a contrario*, că legea nouă care este mai severă nu poate retroactiva — regulă consacrată și prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prin care s-a statuat că art. 7 paragraful 1 din Convenție garantează nu numai principiul neretroactivității legii penale mai severe, ci și principiul retroactivității legii penale mai favorabile (așa cum s-a reținut și prin Decizia Curții Constituționale nr. 365 din 25 iunie 2014, paragraful 43).

27. Examinând dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 din perspectiva celor de mai sus, se constată că într-o oarecare măsură această normă retroactivează. Efectele pe care le produce această dispoziție nu se răsfrâng numai asupra pedepsei aplicate pentru infracțiunea comisă după intrarea în vigoare a Codului penal, ci în mod decisiv și asupra pedepselor aplicate inculpatului pentru fapte comise anterior intrării în vigoare a legii noi. Cu atât mai evident este efectul retroactiv în situațiile în care concursul de infracțiuni definitivat anterior intrării în vigoare a noului Cod penal a fost deja sancționat în mod definitiv printr-o hotărâre judecătorească, iar condamnatul ar avea posibilitatea, dacă ar aprecia că este în favoarea sa, să solicite contopirea pedepselor aplicate pentru infracțiunile concurente, în condițiile art. 585 din Codul de procedură penală.

28. Reglementarea tratamentului penal al concursului de infracțiuni intră în atribuțiile organului legiuitor, conform politicii penale a statului, însă aplicarea nediferențiată a regulilor

concursului de infracțiuni prevăzute de noul Codul penal este în esență sa inechitabilă atunci când inculpatul este judecat ulterior pentru fapte concurente, în condițiile art. 40 alin. (1) din Codul penal. Aplicarea nelimitată a art. 10 din Legea nr. 187/2012 este de natură a aduce atingere și principiului securității raporturilor juridice, din moment ce modifică în mod substanțial efectele hotărârii anterioare de condamnare, producând efecte pe care instanțele judecătorești care l-au condamnat anterior pe inculpat nu le-au avut în vedere.

29. Tratamentul sancționator al concursului de infracțiuni realizat în condițiile art. 40 alin. (1) din Codul penal cu referire la art. 39 alin. (1) din Codul penal și art. 10 din Legea nr. 187/2012 se înscrie în prerogativa legiuitorului de a stabili politica penală a statului, însă nu se poate ignora faptul că, în fond, modalitatea actuală de sancționare afectează substanțial securitatea raporturilor juridice tranșate definitiv prin hotărârea judecătorească de condamnare anterioară și presupune o aplicare retroactivă a legii penale mai severe, ceea ce nu poate fi admis.

30. Instanța judecătorească opinează că politica penală a statului nu poate constitui un argument absolut pentru a justifica aplicarea fără nicio cenzură a art. 10 din Legea nr. 187/2012. Dimpotrivă, însăși Curtea Constituțională a statuat în jurisprudența sa că legiuitorul trebuie să se abțină de la reglementări ce ar putea împiedica organul care constată și aplică sancțiunea contravențională sau instanța de judecată să stabilească și să aplice legea contravențională mai favorabilă (Decizia nr. 101 din 28 februarie 2013). Or, reglementarea analizată are întocmai acest efect — împiedică instanța de judecată să asigure până la capăt aplicarea legii penale mai favorabile pentru inculpat. Instanța judecătorească apreciază că norma criticată afectează nu numai substanța principiului aplicării legii penale mai favorabile, ci și pe cel al securității raporturilor juridice. Așa fiind, pentru situațiile tranzitorii apare utilă instituirea unor reguli care să asigure respectarea tuturor principiilor amintite mai sus: principiul aplicării legii penale mai favorabile, principiul securității raporturilor juridice, principiul legalității.

31. În continuare, instanța judecătorească arată că reglementarea instituită prin art. 10 din Legea nr. 187/2012 este de natură a contraveni și dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Constituție privind egalitatea persoanelor în fața legii și nediscriminarea acestora. Apreciază că ne aflăm în prezența unor situații diferite. Astfel, în cazul infracțiunilor care sunt judecate în același timp, instanța va avea în vedere faptul că este obligată să aplice regulile de contopire stabilite de Codul penal, ținând cont de existența cel puțin a unei infracțiuni comise sub imperiul acestei legi, astfel că, la alegerea legii penale mai favorabile pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 1 februarie 2014, va ține cont de această împrejurare. De asemenea, judecarea separată a infracțiunilor nu poate fi imputată inculpatului, aceasta fiind o chestiune ce ține de activitatea organelor judiciare, astfel că nu se poate susține că acesta și-a asumat, de la început, modalitatea de pedepsire. Prin urmare, aplicarea art. 10 din Legea nr. 187/2012 apare ca discriminatorie, creând un tratament juridic diferit între persoane aflate în aceeași situație, dar care sunt judecate în mod diferit pentru pluralitatea de infracțiuni săvârșite, respectiv persoanele pentru care întreaga pluralitate de infracțiuni este judecată în același dosar și persoanele care sunt judecate succesiv, în mai multe cauze, pentru fiecare dintre aceste infracțiuni.

32. **Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori** apreciază că excepția de neconstituționalitate

este neîntemeiată. Face referire la Decizia nr. 853 din 26 noiembrie 2020, Decizia nr. 697 din 8 noiembrie 2018, Decizia nr. 822 din 3 decembrie 2015, Decizia nr. 740 din 23 noiembrie 2017, Decizia nr. 780 din 5 decembrie 2017 sau Decizia nr. 210 din 12 aprilie 2016.

33. **Tribunalul Alba — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

34. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

35. **Guvernul**, exprimându-și punctul de vedere în dosarele nr. 152D/2021, nr. 1.427D/2021 și nr. 3.175D/2021, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Face referire la Decizia nr. 780 din 5 decembrie 2017, Decizia nr. 822 din 3 decembrie 2015 și Decizia nr. 286 din 9 iunie 2020.

36. **Avocatul Poporului**, exprimându-și punctul de vedere în Dosarul nr. 157D/2020, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Face referire la Decizia nr. 210 din 12 aprilie 2016, Decizia nr. 734 din 23 noiembrie 2017 și Decizia nr. 859 din 18 decembrie 2018.

37. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

38. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

39. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și ale art. 39 alin. (1) lit. b) și ale art. 40 alin. (1) din Codul penal. Legea nr. 187/2012 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 757 din 12 noiembrie 2012. Dispozițiile criticate au următorul conținut:

— Art. 10 din Legea nr. 187/2012: *„Tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi atunci când cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, chiar dacă pentru celelalte infracțiuni pedeapsa a fost stabilită potrivit legii vechi, mai favorabilă.”;*

— Art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal: *„(1) În caz de concurs de infracțiuni, se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte și se aplică pedeapsa, după cum urmează: [...] b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite.”;*

— Art. 40 alin. (1) din Codul penal: *„Dacă infractorul condamnat definitiv este judecat ulterior pentru o infracțiune concurentă, se aplică dispozițiile art. 39.”*

40. Autorii excepției susțin că textul criticat contravine prevederilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5) referitor la claritatea și previzibilitatea legii, art. 11 alin. (1) și (2) referitor la dreptul internațional și dreptul intern, art. 15 alin. (2) referitor la aplicarea retroactivă a legii penale mai favorabile, art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea în drepturi, art. 20 referitor la tratatele

internaționale privind drepturile omului, art. 21 referitor la accesul liber la justiție, art. 23 alin. (12) referitor la principiul legalității pedepselor, art. 24 referitor la dreptul la apărare, art. 53 alin. (2) referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți și art. 124 alin. (2) referitor la înfăptuirea justiției. De asemenea, sunt invocate prevederile art. 7 referitor la principiul „nicio pedeapsă fără lege” din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și cele ale art. 4 referitor la dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori din Protocolul nr. 7 la Convenție.

41. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că s-a mai pronunțat asupra constituționalității dispozițiilor de lege criticate, dintr-o perspectivă identică. Astfel, prin Decizia nr. 379 din 8 iunie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1241 din 29 decembrie 2021, Decizia nr. 291 din 6 mai 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 799 din 19 august 2021, Decizia nr. 853 din 26 noiembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 202 din 1 martie 2021, Decizia nr. 210 din 12 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 13 iunie 2016, Decizia nr. 734 din 23 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 352 din 23 aprilie 2018, și Decizia nr. 859 din 18 decembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 94 din 6 februarie 2019, Curtea a reținut că, în baza dispozițiilor criticate, tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi atunci când cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, chiar dacă pentru celelalte infracțiuni pedeapsa a fost stabilită potrivit legii vechi, mai favorabilă. Cu alte cuvinte, dacă cel puțin una dintre infracțiunile concurente a fost comisă după intrarea în vigoare a noului Cod penal, se va aplica legea penală mai favorabilă numai la individualizarea pedepsei pentru infracțiunile comise sub legea veche, iar tratamentul sancționator al concursului va fi, în mod obligatoriu, cel prevăzut de noul Cod penal, chiar dacă este mai sever, deoarece sub imperiul acestuia s-a desăvârșit configurația concursului. Prin reglementarea art. 10 din Legea nr. 187/2012, legiuitorul a urmărit să evite controversele doctrinare apărute în momentul intrării în vigoare a Codului penal din 1969, așa încât a consacrat explicit soluția majoritară conturată în practica acelei perioade, conform căreia tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi atunci când cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, chiar dacă pentru celelalte infracțiuni pedeapsa a fost stabilită potrivit legii vechi, mai favorabile. Din interpretarea *per a contrario* a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012 ar rezulta că tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni s-ar putea aplica potrivit Codului penal din 1969 sau noului Cod penal atunci când toate infracțiunile din structura pluralității au fost comise sub imperiul Codului penal din 1969. Cu alte cuvinte, s-ar putea susține că dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 consacră, implicit, teza aplicării legii penale mai favorabile în funcție de instituții autonome. În această ipoteză, jurisprudența apărută după intrarea în vigoare a noului Cod penal a fost majoritară în a considera concursul de infracțiuni ca fiind o instituție autonomă. Legea penală mai favorabilă se determină prin raportare la fiecare instituție care se aplică în mod autonom, astfel că, dacă încadrarea faptei s-a făcut după una dintre legi, care este mai favorabilă, aceasta nu exclude aplicarea dispozițiilor din cealaltă lege cu privire la recidivă sau la concursul de infracțiuni, dacă acestea sunt mai favorabile. S-a arătat că, de pildă, concursul de infracțiuni face parte dintre acele instituții juridico-penale (ca și prescripția, suspendarea executării pedepsei etc.) ale căror reguli se aplică, în cazul

sucesiunii de legi penale în timp, în mod autonom, independent de încadrarea juridică a faptelor după legea nouă sau după cea anterioară.

42. Curtea a reținut că, aparent, art. 10 din Legea nr. 187/2012 instituie, prin voința legiuitorului, o *lex tertia*, permițând, în privința tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni, aplicarea unei alte legi decât cele aplicate pentru majoritatea infracțiunilor componente ale pluralității. Curtea a constatat însă că art. 10 din Legea nr. 187/2012 reglementează tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni care și-a desăvârșit configurația prin comiterea ultimei infracțiuni sub legea nouă, așa încât pedeapsa rezultantă urmează să se aplice potrivit principiului legii mai conforme cu interesele apărării sociale, care este legea nouă. Stabilirea limitelor apărării sociale este atributul exclusiv al legiuitorului, conform politicii penale a statului, potrivit rolului său constituțional de unică autoritate legiuitoare a țării, prevăzut la art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală. De altfel, în aplicarea pedepsei rezultante, în ipoteza reglementată de art. 10 din Legea nr. 187/2012, nu se poate reține existența unei succesiuni de legi penale, momentul în raport cu care se apreciază aplicarea legii penale în timp fiind cel al realizării integrale, al definitivării concursului real de infracțiuni. În aceste condiții este obligatorie aplicarea legii noi tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni, așadar, doar atunci când cel puțin una dintre infracțiunile concurente a fost săvârșită după intrarea în vigoare a noii legi, nefiind obligatorie aplicarea legii noi atunci când toate faptele sunt comise sub legea veche, dar judecarea lor are loc sub legea nouă, în această din urmă ipoteză urmând să se aplice cele statuate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 265 din 6 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014. Prin săvârșirea unei infracțiuni și sub imperiul legii noi, inculpatul a înțeles să o încalce și pe aceasta, expunându-se consecințelor care derivă din acest fapt, așa încât aplicarea dispozițiilor legii noi în privința concursului, în ipoteza săvârșirii unei infracțiuni sub legea nouă, era previzibilă pentru inculpat. În aceste condiții este pe deplin justificată opțiunea legiuitorului de a reglementa tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni în mod diferit, după cum toate infracțiunile din structura pluralității au fost comise sub imperiul Codului penal din 1969, judecarea lor având loc sub legea nouă, situație tranzitorie în care aplicarea legii penale mai favorabile se va face potrivit Deciziei Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014, ori cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, în această din urmă ipoteză urmând să se aplice pedeapsa rezultantă potrivit legii noi — ce reflectă interesele apărării sociale la acel moment —, sub incidența căreia s-a definitivat concursul de infracțiuni.

43. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal, Curtea observă că acestea au mai fost supuse controlului de constituționalitate, față de critici similare, prin numeroase decizii, de exemplu, Decizia nr. 508 din 30 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1163 din 2 decembrie 2020, Decizia nr. 248 din 4 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 707 din 6 august 2020, sau Decizia nr. 711 din 27 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 913 din 9 decembrie 2015.

44. Cu acele prilejuri, Curtea a reținut că dispozițiile de lege criticate reglementează în materia sancționării concursului de infracțiuni săvârșite de persoana fizică, infractor major, pentru ipoteza în care s-au stabilit numai pedepse cu închisoarea, instituind tratamentul penal al concursului de infracțiuni prin aplicarea sistemului cumulului juridic cu spor obligatoriu și fix.

Așadar, potrivit prevederilor precitate, dacă pentru infracțiunile concurente s-au stabilit numai pedepse cu închisoarea, se va aplica pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite. În acest context, Curtea a reținut că o limitare cu privire la cuantumul pedepsei rezultante ce urmează să fie executată se face prin dispozițiile art. 60 din Codul penal, aceasta neputând fi mai mare de 30 de ani de închisoare. Curtea a arătat că, în actualul Cod penal, legiuitorul român are o orientare mai degrabă preventivă decât represivă, de vreme ce a optat pentru reducerea limitelor speciale de pedeapsă pentru mai multe infracțiuni, concomitent cu înăsprirea tratamentului penal al pluralității de infracțiuni, în contextul în care critica principală a tendințelor legislative anterioare de majorare a limitelor maxime de pedeapsă, ca principal instrument de combatere a unor infracțiuni, a fost aceea că sistemul sancționator al vechiului Cod penal nu mai reflecta în mod corect sistemul valorilor sociale pe care legea penală este chemată să le protejeze. Astfel, în expunerea de motive la proiectul Legii privind Codul penal se arată că „soluția de dorit nu este deci o majorare dusă la absurd a limitelor de pedeapsă, care nu face altceva decât să nesocotească ierarhia valorilor sociale într-o societate democratică”. Pe de altă parte, legiuitorul a urmărit ca noul Cod penal să ofere și instrumente mult mai eficiente pentru individualizarea și sancționarea pluralității de infracțiuni, în condițiile în care, sub imperiul fostei reglementări, pluralitatea de infracțiuni, deși un indiciu important privind pericolozitatea sporită a infractorului, rămânea practic nesancționată, cauza de agravare fiind în foarte multe situații ignorată de instanțe în stabilirea pedepsei rezultante, din cauza faptului că sporul de pedeapsă prevăzut de lege avea un caracter facultativ, așa încât noul Cod penal răspunde unei puternice exigențe sociale, aceea de a reglementa mai sever tratamentul sancționator al celui care repetă comportamentul infracțional. Potrivit expunerii de motive la proiectul Legii privind Codul penal, „într-un stat de drept, întinderea și intensitatea presiunii penale trebuie să rămână în limite determinate, în primul rând, prin raportare la importanța valorii sociale lezate pentru cei care înfrâng pentru prima oară legea penală, urmând să crească progresiv pentru cei care comit mai multe infracțiuni înainte de a fi definitiv condamnați și cu atât mai mult pentru cei aflați în stare de recidivă. De aceea, limitele de pedeapsă prevăzute în partea specială trebuie corelate cu dispozițiile părții generale, care vor permite o agravare proporțională a regimului sancționator prevăzut pentru pluralitatea de infracțiuni”. Așadar, în cazul concursului de infracțiuni, pe lângă pedeapsa cea mai grea cu închisoarea — singura sancțiune aplicată, în mod obișnuit, de către instanțe sub legea veche —, sub imperiul legii noi este obligatorie aplicarea unui spor egal cu o treime din totalul celorlalte pedepse. Având în vedere toate cele arătate, Curtea a reținut că, întrucât săvârșirea mai multor infracțiuni de către aceeași persoană demonstrează o perseverență a acesteia pe calea infracțională, sunt necesare sisteme de sancționare adecvate pentru asigurarea constrângerii și reeducării, iar reglementarea acestora nu trebuie să se facă decât cu respectarea Constituției și a supremației sale.

45. Curtea a mai reținut că reglementarea tratamentului penal al concursului de infracțiuni intră în atribuțiile organului legiuitor, conform politicii penale a statului, potrivit rolului său constituțional de unică autoritate legiuitoare a țării, prevăzut la art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală, care, realizând o individualizare legală a sancțiunilor în materie, apreciază, în concret, în funcție de o serie de criterii, printre care și frecvența fenomenului infracțional. Așa fiind, Curtea a reținut că prin adoptarea noului regim juridic de sancționare a celor două forme

de concurs de infracțiuni, real și formal — referitor la persoana fizică, infractor major —, reglementând mai sever tratamentul sancționator al celui care repetă comportamentul infracțional, Parlamentul s-a plasat în interiorul marjei sale de apreciere.

46. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine modificarea acestei jurisprudențe, atât soluția, cât și considerentele deciziilor anterior analizate își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

47. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Mircea-Marian Ispas în Dosarul nr. 2.978/107/2018 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția penală, de Mihai Halas în Dosarul nr. 2.283/117/2019/a1 al Curții de Apel Cluj — Secția penală și de minori, de Alen-Daniel Moisin în Dosarul nr. 4.935/235/2019 al Judecătorei Gherla, de Erli Zsolt-Csaba în Dosarul nr. 4.379/235/2019 al Tribunalului Cluj — Secția penală, în Dosarul nr. 19.809/197/2018* al Curții de Apel Brașov — Secția penală și în Dosarul nr. 201/182/2021 al Curții de Apel Cluj — Secția penală și de minori, de Gheorghe Bogdan Daniliuc în Dosarul nr. 3.864/314/2020/a2 al Curții de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori și de Gabriel Antoniu Bakai în Dosarul nr. 1.388/107/2021/a1 al Tribunalului Alba — Secția penală și constată că dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și ale art. 39 alin. (1) lit. b) și ale art. 40 alin. (1) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Alba Iulia — Secția penală, Curții de Apel Cluj — Secția penală și de minori, Judecătorei Gherla, Tribunalului Cluj — Secția penală, Curții de Apel Brașov — Secția penală, Curții de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori, Tribunalului Alba — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 16 martie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Daniela Ramona Marițiu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

